

INVESTERINGAR I GEOPOLITIKENS SKUGGA

*Internationella direktinvesteringar i
den globala och svenska ekonomin*

FÖRORD

De internationella direktinvesteringarna (*foreign direct investment*, FDI) präglades under 2024 av fortsatt osäkerhet om utsikterna för världsekonomin, men också av betydande regionala skillnader nära kopplade till marknadens tillväxt och utveckling, politiska förutsättningar och näringslivets strategier. De senaste årens ökade geopolitiska spänningar – med Rysslands fortsatta anfallskrig i Ukraina, osäkerheten om den amerikanska handelspolitiken, Kinas växande inflytande samt krisen i Mellanöstern – har gjort att internationellt verksamma företag måste navigera i en mer komplex och riskfylld miljö än tidigare.

Globalt ökade direktinvesteringarna med måttliga 4 procent 2024 jämfört med 2023, till 1 509 miljarder dollar, detta enligt sammanställd statistik av FN-organet UNCTAD som återges i denna rapport med titeln *Investeringar i geopolitikens skugga*. Beloppet är något lägre än det årliga genomsnittet på 1 588 miljarder dollar för det senaste decenniet.

LYFT FÖR USA OCH NORDAMERIKA

Tillsammans svarade de tre största produktionsregionerna – Nordamerika, Europa och Asien – för 80 procent av det globala inflödet av utländska direktinvesteringar. Medan Asien var den största mottagarregionen av nya direktinvesteringar, med totalt 40 procent under 2024, var det Nordamerika som stod för en stark uppgång av investeringarna. Samtidigt fortsatte Europa att uppvisa svaga siffror med ett fall på 10 procent jämfört med 2023.

Med avseende på de ackumulerade direktinvesteringarna (direktinvesteringstillgångar, *FDI stock*) framträder ett skifte i maktbalansen mellan de olika regionerna. Nordamerika gick 2024 förbi Europa som regionen med störst andel av de samlade direktinvesteringarna globalt. Samtidigt har Asien, som länge varit motorn i världens investeringsdynamik, tappat något i förhållande till både Nordamerika och Europa. Nordamerika står nu för 34 procent av de samlade direktinvesteringarna, följt av Europa med 32 procent och Asien med 24 procent.

USA befäste under 2024 sin särställning som världens största mottagarland för utländska direktinvesteringar med inflöden på 279 miljarder dollar, en ökning med 20 procent jämfört med 2023. Den nya Trump-administrationens ekonomiska politik kan ännu inte avläsas i statistiken, så hur dess protektionistiska handelspolitik i kombination med krav på närvaro på den amerikanska marknaden, avregleringar och skattesänkningar påverkar utländska investerare återstår att se.

NYA AKTÖRER PÅ FRAMMARSCH

Bland de tjugo största mottagarländerna för utländska direktinvesteringar har Kina fallit tillbaka, efter att tidigare ha utmanat USA om förstaplatsen. Nedgången för Kina är delvis en följd av svagare ekonomiska utsikter i den kinesiska ekonomin och sannolikt även den hårdnande attityden mot utländska företag, men också av ökad konkurrens från andra asiatiska marknader. Intressant nog återfinns Egypten som ny aktör i toppskiktet: landet stod 2024 för hälften av hela Afrikas inflöde av utländska direktinvesteringar, en utveckling som understryker att nya marknader kommer att spela en allt större roll i det globala investeringslandskapet.

Rapporten återger även statistik från UNCTAD som visar på att kinesiska företag i allt högre grad expanderar internationellt. Detta innebär inte bara nya möjligheter till partnerskap, utan också en växande konkurrens för svenska och europeiska företag, inte minst på utvecklingsmarknader i Asien, Sydamerika och Afrika.

SVERIGE I EUROPAS TOPPSKIKT

För 2024 noterade Sverige en nedgång i de utländska direktinvesteringarna till 205 miljarder kronor, vilket placerar oss på en global 17:e plats, samma placering som 2023, och på fjärde plats i Europa. Det vittnar om att Sverige, med sin starka kompetensbas, stabila institutioner och öppna marknad, fortsätter att vara ett attraktivt land för utländska företag.

Samtidigt påminner nya mottagarländer på 20-i-topp-listan om att konkurrensen om de internationella direktinvesteringarna är hård och att det krävs långsiktiga insatser för att bevara och stärka Sveriges position i det internationella investeringslandskapet. Här finns vissa orosmoln: En sammanställning av affärsnära data, med underlag från Financial Times databas fDi Markets, visar att Sverige underpresterar något jämfört med EU i stort med avseende på utländska investeringar i strategiskt viktiga verksamheter som huvudkontor, forskning och utveckling samt tillverkning.

Intressant att notera är också att utländska investerare expanderar snabbt i den svenska gruv- och mineralindustrin. Med ökande global efterfrågan på kritiska råvaror kan sektorn locka till sig nya investeringar, men också kräva tydliga spelregler för att säkerställa både hållbarhet och långsiktig tillväxt.

Denna rapport syftar till att ge en översiktlig helhetsbild av den internationella utvecklingen av utländska direktinvesteringar, samtidigt som den sätter Sveriges position i ett större perspektiv. Vilka möjligheter öppnas i takt med klimatomställningen? Hur kan nya teknologier och AI forma investeringsmönstren? Och hur bör Sverige positionera sig i en värld där regionalisering, säkerhetspolitik och hållbarhetsfrågor i allt högre grad påverkar företagens strategiska val? Vår förhoppning är att rapporten ska fungera som underlag för att förstå drivkrafterna bakom de internationella direktinvesteringarna och vilka möjligheter och utmaningar som väntar framåt.

Lena Sellgren
Chefekonom

SAMMANFATTNING

- Den globala investeringskonjunkturen under 2024 påverkades negativt av den fortsatt tröga utvecklingen i världsekonomin och osäkra ekonomiska utsikter, samt geopolitiska spänningar som ökat avsevärt med Rysslands anfallskrig i Ukraina, krisen i Mellanöstern samt Kinas upptrappade maktanspråk i Sydostasien, särskilt gentemot Taiwan.
- De utländska direktinvesteringarna (*foreign direct investment*, FDI) ökade globalt med 4 procent jämfört med 2023, till 1 509 miljarder dollar, vilket är något under det årliga genomsnittet på 1 588 miljarder dollar det senaste decenniet.
- Europa svarade 2024 för ännu ett svagt år för FDI, som landade på 209 miljarder dollar, en minskning med 10 procent jämfört med 2023. I Nordamerika ökade FDI med robusta 20 procent jämfört med året innan, till 380 miljarder dollar. Asien noterade en mindre nedgång på 2 procent, till 609 miljarder dollar. I de mindre investeringsregionerna var utvecklingen blandad, med en minskning på 15 procent i Sydamerika, en kraftig ökning på 75 procent i Afrika och en ökning med 7 procent i Mellanöstern.
- De utländska direktinvesteringarna i Sverige uppgick till 205 miljarder kronor 2024, vilket är en minskning med 24 procent från 2023 men ändå något över genomsnittet på 188 miljarder kronor för de senaste tio åren.
- De ackumulerade utländska direktinvesteringarna i Sverige uppgick 2023 till 4 464 miljarder kronor, vilket ställt i relation till BNP – drygt 70 procent – är högt i ett internationellt perspektiv. De utländska tillgångarna är fördelade på 67 procent i tjänstesektorn och 33 procent i tillverkningsindustrin.

Internationella direktinvesteringar är finansiella transaktioner som företag genomför för att starta och förvärva affärsverksamheter eller bedriva och expandera verksamhet i redan etablerade dotterbolag i andra länder än där moderbolaget har sin hemvist. Direktinvesteringar kännetecknas av långsiktighet och ägarkontroll.

Uppgifter om utländska direktinvesteringar i Sverige (*foreign direct investment*, FDI) och svenska företags direktinvesteringar i utlandet (*outward direct investment*, ODI) samlas in av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av Riksbanken, som del av underlaget till betalningsbalansen.

I SCB:s redovisning för kvartal respektive helår fördelas direktinvesteringarna på de tre investeringsposterna eget kapital, koncernlån och återinvesterade vinstmedel. Beloppen ger en indikation om de utländska företagens aktiviteter i Sverige respektive de svenska företagens aktiviteter i utlandet men kan inte direkt kopplas till företagens förvärv av affärsverksamheter eller investeringar i byggnader, anläggningar, maskiner eller utrustning.

Siffrorna för ett aktuellt år ändras också ofta genom senare revideringar. I syfte att förenkla framställningen benämns direktinvesteringar i den här rapporten omväxlingsvis som investeringar. Alla belopp och beräkningsunderlag är i löpande priser.

INTERNATIONELLA DIREKTINVESTERINGAR

Efter coronapandemins ekonomiska djupdykning och påföljande kraftiga uppsving föll tillväxttakten åter i världsekonomin, medan en stabilisering och modest återhämtning präglade 2024. Osäkra ekonomiska utsikter i kombination med ökade geopolitiska spänningar – främst till följd av Rysslands anfallskrig i Ukraina, krisen i Mellanöstern samt Kinas upptrappade maktanspråk i Sydostasien, särskilt mot Taiwan – påverkade de internationella direktinvesteringarna negativt under året. Globalt ökade investeringarna med måttliga 4 procent 2024 jämfört med året innan, till 1 509 miljarder dollar, vilket är ett belopp strax under genomsnittet för de senaste tio åren, se diagram nedan.

EUROPAS POSITION FÖRSVAGAD

De utländska direktinvesteringarna i Europa stannade på 209 miljarder dollar, en minskning med 10 procent jämfört med 2023 och ett belopp som motsvarar endast drygt hälften av genomsnittet för det senaste decenniet, se diagram överst på nästa sida. Bilden stärks av ett sviktande intresse för Europa, med dämpade utländska investeringar i historiskt sett stora mottagarländer som Storbritannien och Tyskland.

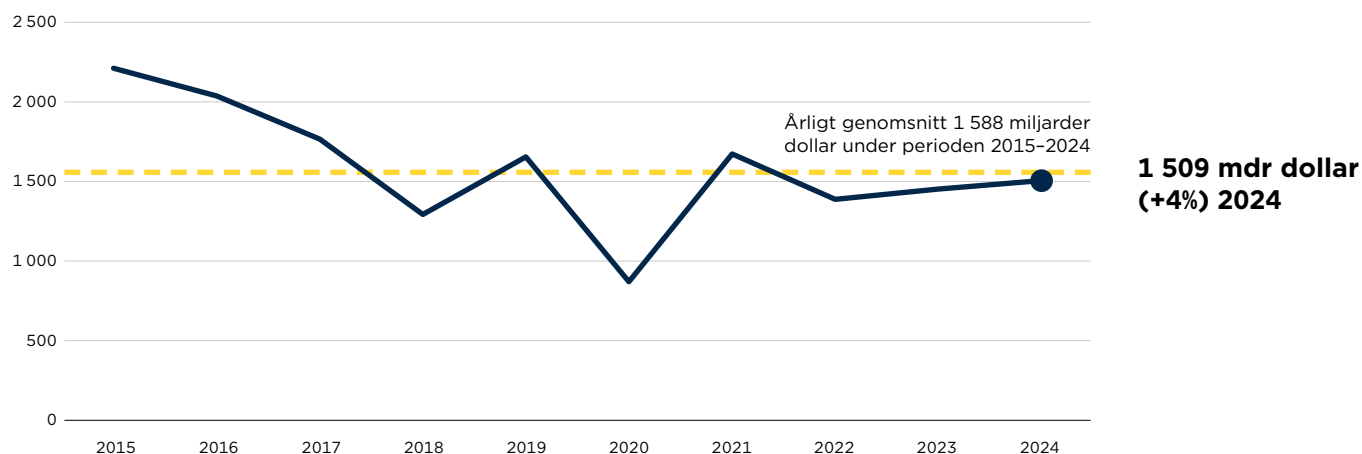
I Nordamerika, som i Business Swedens regionindelning omfattar USA, Kanada och Mexiko, ökade de utländska investeringarna med 20 procent till 380 miljarder dollar. Tre fjärdedelar av investeringarna gick till USA.

I Asien och Oceanien minskade de utländska investeringarna med 2 procent till 609 miljarder dollar. Investeringarna i Kina föll med hela 29 procent till 116 miljarder dollar, i samklang med sämre utsikter för den kinesiska ekonomin. Den nya tillväxtstjärnan Indien lyckades inte vända det dystra resultatet från 2023 som resulterade i en halvering av de utländska investeringarna, utan noterade en fortsatt nedgång på 2 procent för 2024, till 28 miljarder dollar. Sammantaget tog Asien och Oceanien emot 40 procent av fjolårets utländska direktinvesteringar.

Utvecklingen i de mindre investeringsregionerna var blandad. I Sydamerika minskade de utländska direktinvesteringarna med 15 procent till 127 miljarder dollar, medan investeringarna i Afrika ökade med hela 75 procent till 97 miljarder dollar. I Mellanöstern ökade de utländska investeringarna med 7 procent till 87 miljarder dollar.

MINDRE UPPGÅNG AV GLOBALA DIREKTINVESTERINGAR

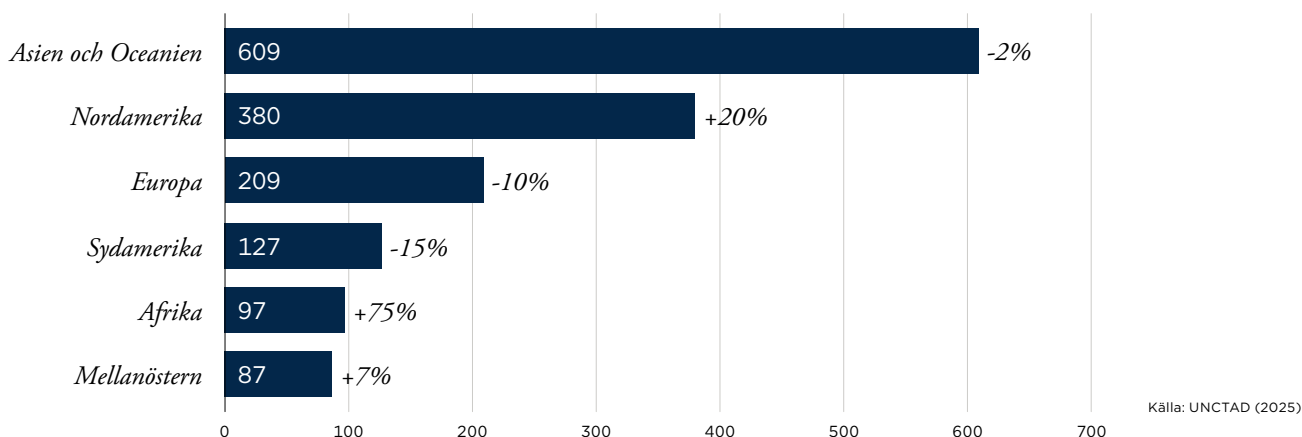
Totala utländska direktinvesteringar, årliga inflöden i miljarder dollar, 2015–2024

Källa: UNCTAD (2025)

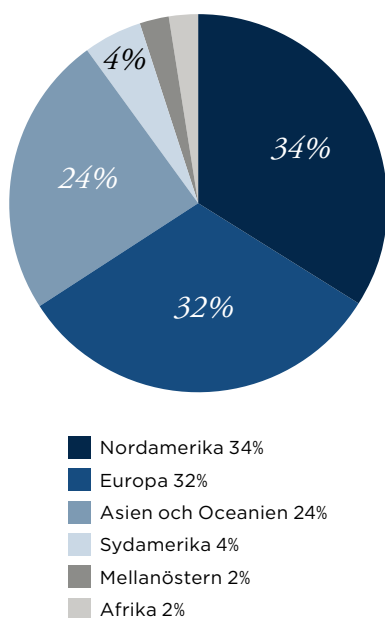
ASIEN FORTSATT I TOPP SOM MOTTAGARREGION FÖR UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR

Utländska direktinvesteringar per region, inflöden i miljarder dollar, 2024

TRE STORA REGIONER FÖR UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR

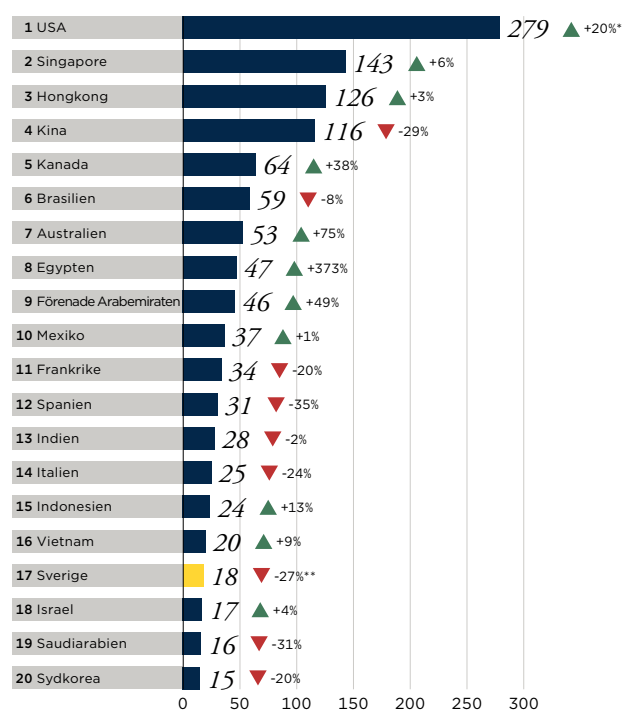
Utländska direktinvesteringstillgångar per region, fördelning i procent, 2024

Not: Globalt uppgick de utländska direktinvesteringstillgångarna till 50 907 miljarder dollar 2024.
Källa: UNCTAD (2025)

KINA FALLER TILLBAKA SOM MOTTAGARLAND FÖR UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR

Topp 20 mottagarmarknader av utländska direktinvesteringar, inflöden i miljarder dollar, 2024

* Förändring i procent mellan 2023 och 2024

** I SCB:s statistik blir minskningen 24 procent i svenska kronor
Källa: UNCTAD (2025)

NORDAMERIKA STÖRSTA INVESTERINGSREGION

Medan Asien har erövrat positionen som den största marknaden för nya utländska investeringar håller både Nordamerika och Europa ställningen som regionerna med störst utländska direktinvesteringstillgångar, det vill säga ackumulerade utländska direktinvesteringar. Nordamerika har över tid dragit till sig 34 procent av tillgångarna, följt av Europa med 32 procent och Asien med 24 procent, se diagram nederst till vänster på föregående sida.

Bland de 20 största mottagarmarknaderna för utländska direktinvesteringar 2024 ingick representeranter från alla världens regioner, med Egypten på åttonde plats som första afrikanska land på listan. USA var i vanlig ordning ohotad etta med Singapore på andra plats, Hongkong på tredje plats och Kina på fjärde plats, se diagram nederst till höger på föregående sida.

Mellan Hongkong och fastlandskina sker emellertid en omfattande *roundtripping*, vilket innebär att kinesiskt kapital förs ut från Kina, parkeras i dotterbolag eller motsvarande i Hongkong och återförs till fastlandskina som utländsk direktinvestering från Hongkong. Resultatet blir högre siffror för utländska direktinvesteringar i både Kina och Hongkong. Det är noterbart att Kina har fallit tillbaka som mottagarland för utländska direktinvesteringar de senaste åren, efter att tidigare ha utmanat USA om förstapositionen.

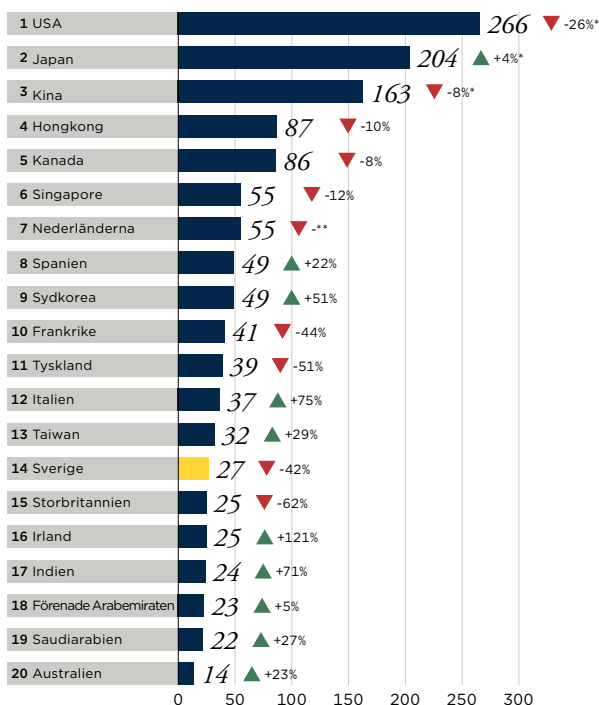
Sverige var 2024 med en global placering på 17:e plats – samma placering som 2023 – den fjärde största mottagarmarknaden för utländska direktinvesteringar i Europa efter Frankrike, Spanien och Italien.

KINA VÄXANDE UTLANDSINVESTERARE

Även listan över de 20 största avsändarmarknaderna för utländska direktinvesteringar visar på en bred ekonomisk geografi i investerarkretsen, se diagram på denna sida. Utöver amerikanska, japanska

ASIATISKA FÖRETAG ALLT VIKTIGARE UTLANDSINVESTERARE

Topp 20 avsändarmarknader av utländska direktinvesteringar, utflöden i miljarder dollar, 2024

* Förändringen i procent mellan 2023 och 2024

** Nederländerna hade ett negativt utflöde på 196 miljarder dollar 2023

Källa: UNCTAD (2025)

och kinesiska företag var företag från Kanada, Singapore och Nederländerna betydande utlandsinvesteringar under 2024. Sverige har även här en framskjuten position med en global 14:e plats, men tappar några placeringar från 11:e plats 2023.

Enligt FN-organet UNCTAD, som sammanställer länders nationella statistik över utländska direktinvesteringar i sin årliga publikation *World Investment Report*, är beloppen för de globala direktinvesteringarna som redovisas för 2024 och 2023 inte korrekta, till följd av volatilt investeringskapital som slussas vidare genom så kallade *conduit economies*. Detta är länder eller territorier som fungerar som mellanled för direktinvesteringar till andra slutdestinationer, ofta av skatteskäl och utan att den egna reala ekonomin tillförs värde i form av produktion och investeringar. UNCTAD identifierar bland andra Irland, Luxemburg, Nederländerna, Schweiz och Storbritannien som exempel på *conduit economies*.

UNCTAD justerar i årets rapport även statistiken med avseende på *Offshore Financial Centers*, OFC, vilket är jurisdiktioner dit stora mängder kapital flyttas, ofta av skatteskäl, men där den reala ekonomiska aktiviteten är begränsad. Exempel på OFC är Bermuda, Brittiska Jungfruöarna och Caymanöarna.

Enligt UNCTAD blir följden av justeringarna att de internationella direktinvesteringarna globalt föll med 11 procent 2024 jämfört med 2023. Främst påverkas beloppen för Europa, vars inflöden av utländska direktinvesteringar efter UNCTAD:s justeringar minskade med närmare 60 procent 2024.

I denna rapport redovisar Business Sweden statistiken för utländska direktinvesteringar som den är återgiven i Appendix i *World Investment Report 2025* utan de justeringar som gjorts av UNCTAD.

UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR I SVERIGE

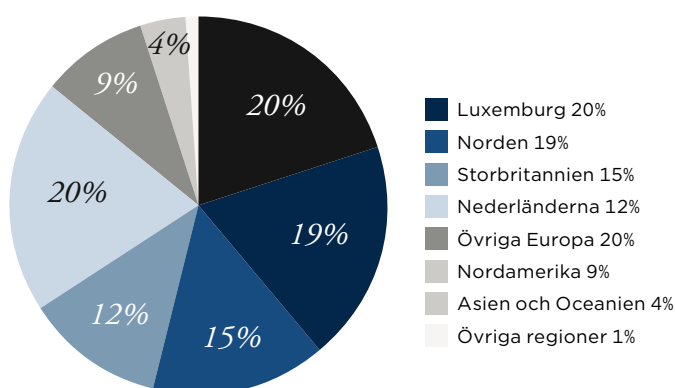
Sverige har sedan mitten av 1990-talet varit en betydande mottagarmarknad för utländska direktinvesteringar. Med EU-inträdet 1995, högre ekonomisk tillväxt än i stora delar av Europa samt omfattande avregleringar och privatiseringar av offentliga verksamheter ökade investerarnas intresse för Sverige. En öppen och transparent förvärvsmarknad gjorde framgångsrika svenska företag till eftertraktade uppköpsobjekt, särskilt under perioder med en svag svensk krona. Över tid har ett stort antal svenska företag fått utländska ägare. Närmare 15 000 utländska företag sysselsätter idag 800 000 personer i Sverige. De årsvisa utländska direktinvesteringarna i Sverige har historiskt fluktuerat i takt med konjunkturläget, men de senaste åren har Sverige gått emot strömmen och noterat stora utländska investeringar även då Europa som helhet har gått svagt.

SVERIGE FORTSATT STOR INVESTERINGSMARKNAD

De utländska direktinvesteringarna i Sverige uppgick preliminärt till 205 miljarder kronor 2024, vilket är en nedgång med 24 procent från 2023, men beloppet når ändå en bit över årsgenomsnittet på 188 miljarder kronor för tioårsperioden 2015 till 2024, se diagram nedan. Som nämnts ovan i avsnittet *Internationella direktinvesteringar* var Sverige därmed den fjärde största marknaden i Europa för utländska investeringar under fjolåret

EUROPEISKA FÖRETAG DOMINERAR UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR I SVERIGE

Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per avsändarmarknad i procent, 2023

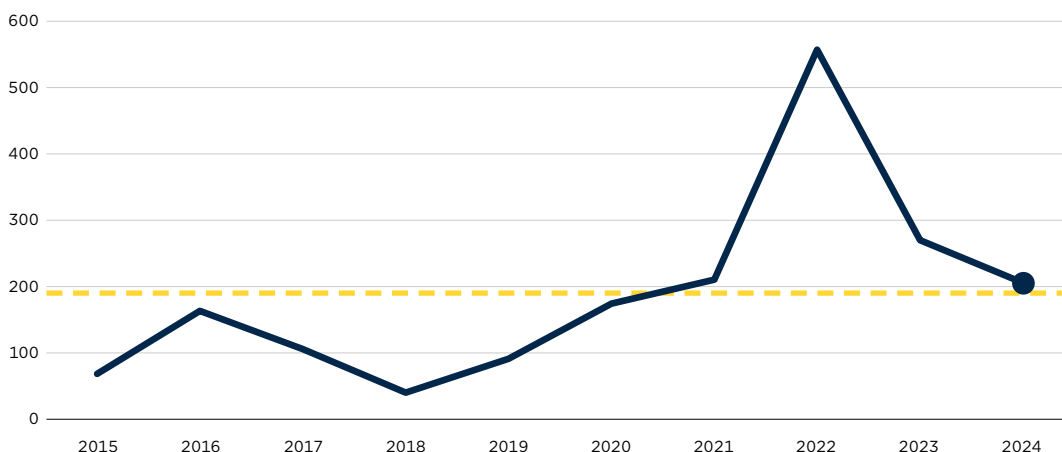

Not: De utländska direktinvesteringstillgångarna i Sverige uppgick till 4 464 miljarder kr 2023.
Källa: SCB (2025)

och på en 17:e plats globalt. Det ska understrykas att underlaget för att slutligt fastställa beloppet för fjolårets utländska direktinvesteringar i Sverige inte är färdigställt och delvis bygger på SCB:s prognos för företagens återinvesterade vinstmedel. Beloppet kan därför komma att revideras.

NEDGÅNG FRÅN HÖG NIVÅ FÖR UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR I SVERIGE

Utländska direktinvesteringar i Sverige, årliga inflöden i miljarder kr, 2015–2024

205 miljarder kr 2024

Årligt genomsnitt
188 miljarder kr
under perioden
2015–2024

Källa: SCB (2025)

SÄRSTÄLLNING FÖR EUROPEISKA FÖRETAG

De utländska direktinvesteringstillgångarna i Sverige uppgick till 4 464 miljarder kronor 2023, året för den senast tillgängliga utfallssiffran. Beloppet motsvarar omkring 70 procent av Sveriges BNP, vilket är en hög siffra i en internationell jämförelse.

Det är framför allt företag med säte i de nordiska grannländerna och i andra västeuropeiska länder som är närvarande i Sverige, se diagram överst till höger på föregående sida. Tillsammans svarar europeiska företag för 86 procent av de utländska tillgångarna. Företag med juridisk hemvist i Luxemburg och Nederländerna är i statistiken stora investerare, men i många fall finns det kontrollerande moderbolaget någon annanstans, ibland till och med i Sverige.

De utländska direktinvesteringstillgångarna fördelas till 67 procent på tjänstesektorn och 33 procent på tillverkningsindustrin. Fördelningen har över tid resulterat i en allt större andel för tjänstesektorn, se diagram överst på denna sida.

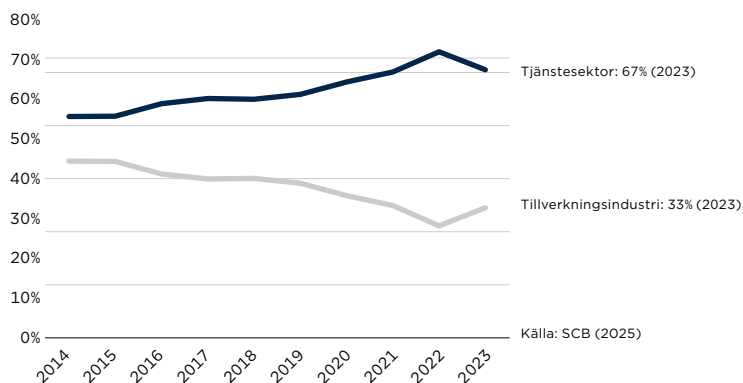
Tillgångarna i tjänstesektorn uppgick 2023 till 2 950 miljarder kronor, medan tillgångarna i tillverkningsindustrin uppgick till 1 430 miljarder kronor, se diagram nederst på denna sida.

Tjänstesektorn har attraherat stora utländska investeringar inom främst finans och försäkring, handel och transport samt affärstjänster, se diagram överst till höger på nästa sida. För den snabbaste ökningstakten av utländska investeringar i tjänstesektorn under perioden 2020–2023 svarade IT och telekom, med en årlig genomsnittlig ökning på 45 procent, se diagram överst till vänster på nästa sida.

I industrin har utländska företag gjort de största investeringarna i kemi och läkemedel, med ett betydande gap i investeringsvolym till de nästföljande branscherna fordon samt trä, massa och papper, se diagram nederst till vänster på nästa sida. För den snabbaste ökningstakten av utländska investeringar i tillverkningsindustrin under perioden 2020–2023 svarade gruvor och mineraler, med en årlig genomsnittlig ökning på 42 procent, se diagram nederst till höger på nästa sida.

SJUNKANDE ANDEL UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR I TILLVERKNINGSINDUSTRIEN

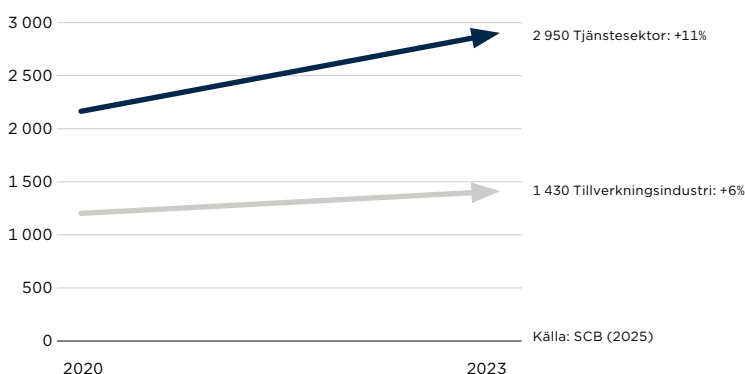
Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per verksamhet i procent, 2014–2023

Not: I statistiken ingår även "ej branschfördelade tillgångar" som inte tas med i beräkningsunderlaget för sammanställningarna ovan.

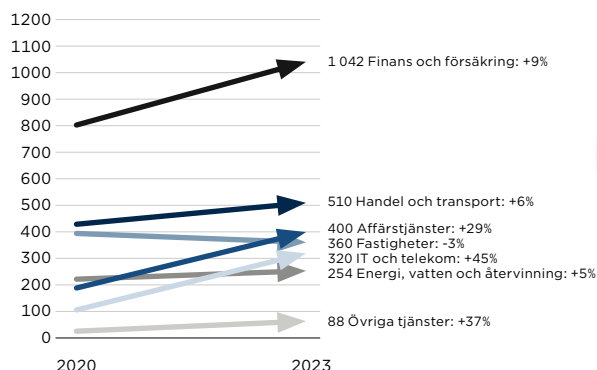
UTLÄNDSKA INVESTERARE INRIKTADE MOT TJÄNSTESEKTORN

Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per verksamhet, miljarder kr och genomsnittlig årlig förändring i procent, 2020–2023

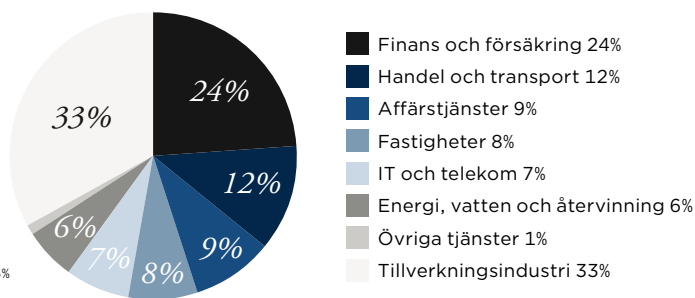
SNABB ÖKNING AV UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR INOM IT OCH TELEKOM SAMT AFFÄRSTJÄNSTER

Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per bransch, miljarder kr och genomsnittlig årlig förändring i procent, 2020-2023

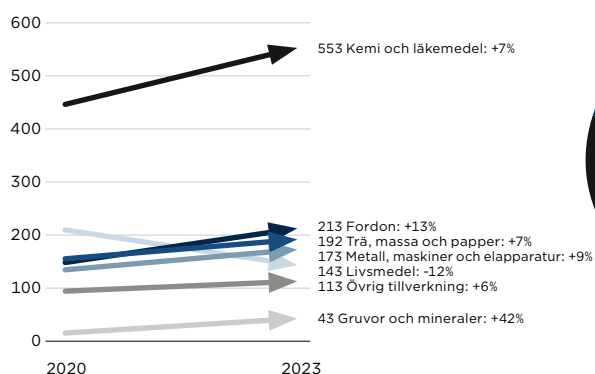
FINANS OCH FÖRSÄKRING DOMINERANDE BRANSCHEN FÖR UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR I TJÄNSTESEKTORN

Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per bransch i procent, 2023

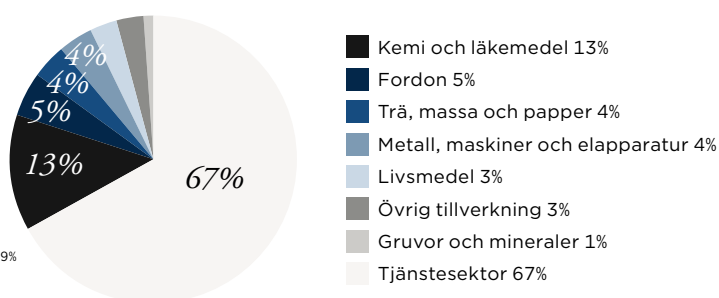
VÄXANDE UTLÄNDSKT INTRESSE FÖR GRUVINDUSTRIN

Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per bransch, miljarder kr och genomsnittlig årlig förändring i procent, 2020-2023

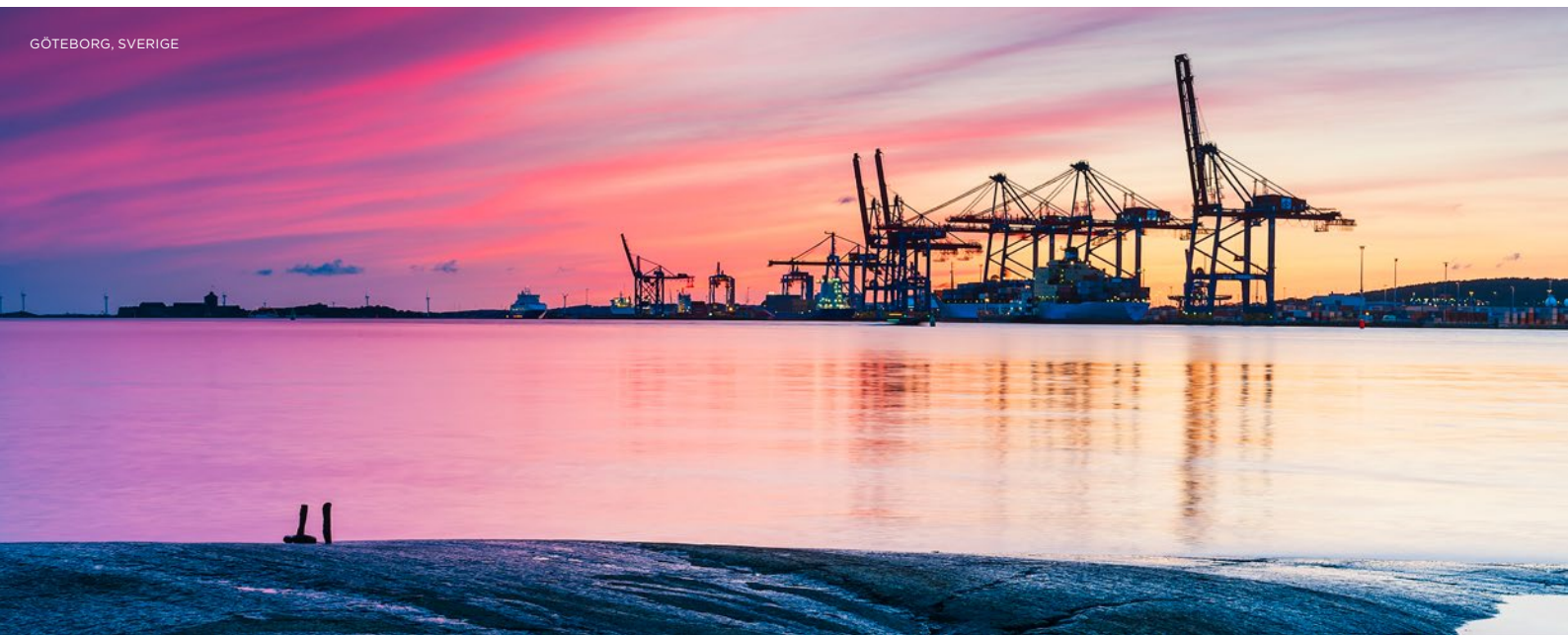

KEMI OCH LÄKEMEDEL MEST INTRESSANTA INDUSTRIEN FÖR UTLÄNDSKA INVESTERARE

Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per bransch i procent, 2023

Not: I statistiken ingår även "ej branschfördelade tillgångar" som inte tas med i beräkningsunderlaget för sammanställningarna ovan.
Källa: SCB (2025)

INVESTERINGSPROJEKT I SVERIGE OCH EU

Utöver centralbanker och nationella statistikorgan finns ett antal internationellt verksamma konsultföretag som med egna databaser ger en ofullständig men ändå kompletterande, mer affärsnära bild av företagens utlandsinvesteringar. I motsats till den nationella statistiken över utländska direktinvesteringar, som utgör en del av underlaget för betalningsbalansen, identifierar databaserna enskilda företag och gjorda investeringar och har därmed större relevans för investeringsfrämjande organisationer som Business Sweden.

AMERIKANSKA FÖRETAG STORINVESTERARE

En genomgång av data från Financial Times databas fDi Markets, som har global täckning, visar att Sverige var mottagarmarknad för totalt 335 FDI-projekt under treårsperioden 2022–2024, vilket motsvarar drygt 2 procent av projekten där EU var mottagarmarknad, se tabell nederst på denna sida.

Sveriges investeringsprofil liknar EU:s som

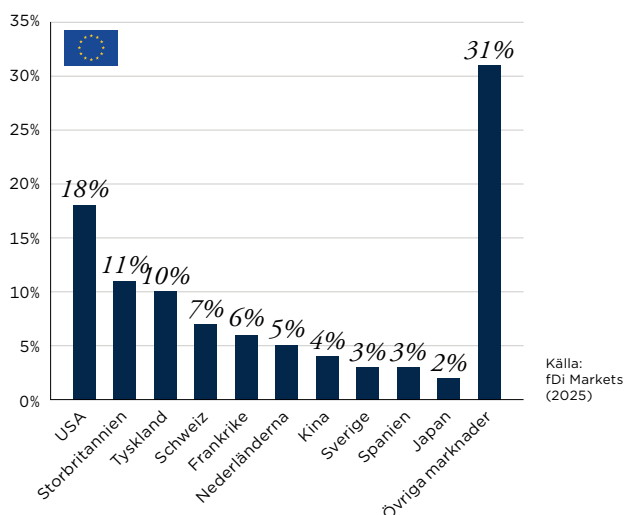
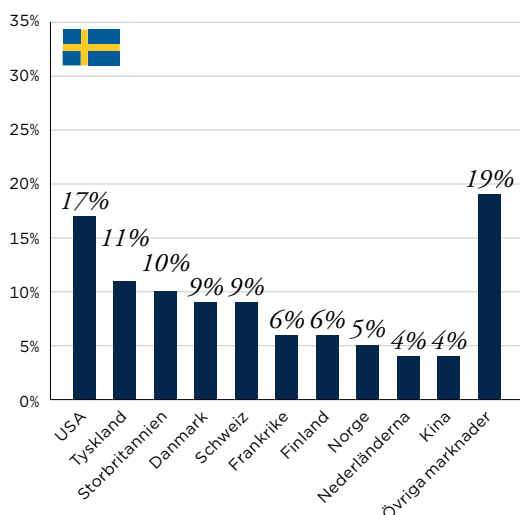
helhet med amerikanska företag som storinvestorare, men med större inslag av nordiska investerare, se diagram nedan. Andelen investerare från Övriga marknader är betydligt högre för EU än för Sverige, 31 respektive 19 procent. Sverige har också en jämförelsevis något mindre andel investeringsprojekt inom strategiska verksamheter som tillverkning, forskning och utveckling samt huvudkontor, se diagram överst på nästa sida.

En branschjämförelse visar att Sverige har en större andel projekt inom IT, telekom och elektronik, affärstjänster samt kemi och läkemedel och något svagare investeringsprofil inom gruvor, industri och byggsektor än EU som helhet, se diagram i mitten på nästa sida.

Av de nordiska länderna var Danmark mest framgångsrikt i att attrahera utländska FDI-projekt under perioden 2022–2024, följt av Sverige och Finland. Norge var mottagare av ett betydligt lägre antal projekt än de övriga länderna, se diagram nederst på nästa sida.

AMERIKANSKA FÖRETAG STÅR FÖR FLEST INVESTERINGSPROJEKT I SVERIGE OCH EU SENASTE TRE ÅREN

FDI-projekt till Sverige respektive EU per avsändarmarknad, andelar i procent, totalt 2022–2024

Källa:
fDi Markets
(2025)

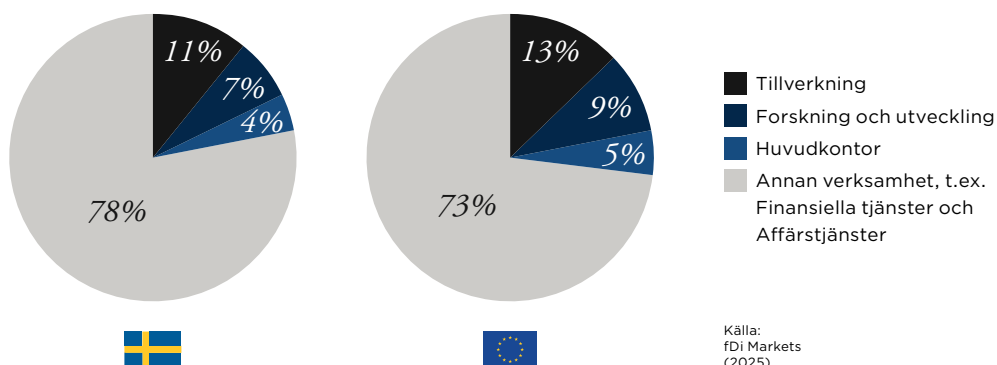
UTLÄNDSKA INVESTERINGSPROJEKT I SVERIGE OCH EU

Antal, 2022–2024

	SVERIGE	EU	SVERIGES ANDEL
2022	121	5 468	2,2%
2023	103	4 944	2,1%
2024	111	4 739	2,6%
2022–2024	335	15 151	2,2%

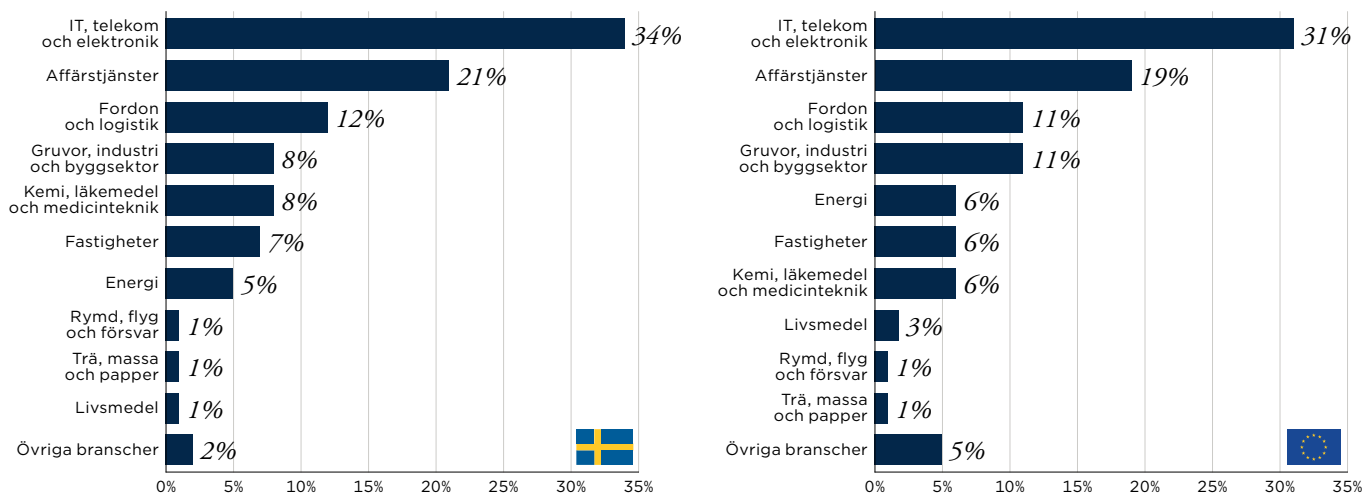
SVERIGE MINDRE ATTRAKTIVT ÄN EU FÖR UTLÄNDSKA INVESTERINGS- PROJEKT I VISSA STRATEGISKA VERKSAMHETER

FDI-projekt till Sverige respektive EU per verksamhet, andelar i procent, totalt 2022-2024

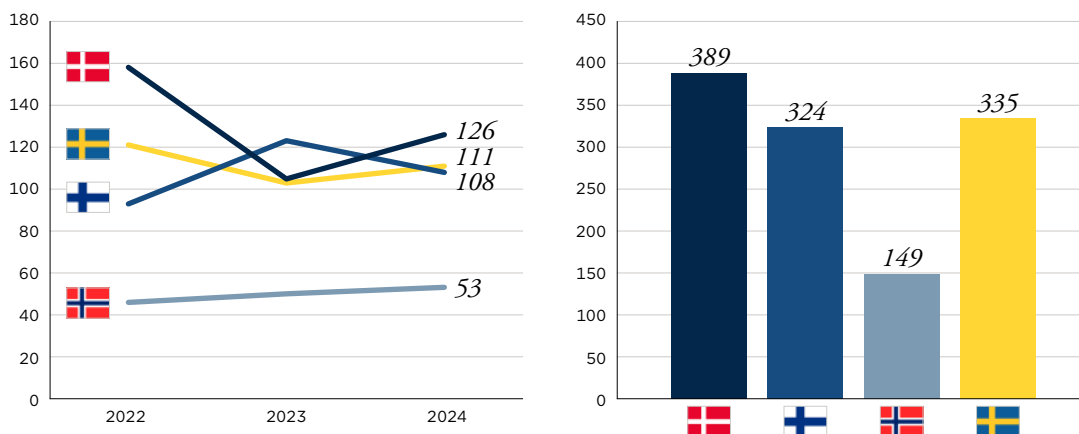
UTLÄNDSKA INVESTERINGSPROJEKT I SVERIGE OCH EU HAR LIKNANDE BRANSCHPROFIL

FDI-projekt till Sverige respektive EU per bransch, andelar i procent, totalt 2022-2024

DANMARK STÖRSTA MOTTAGARLAND AV UTLÄNDSKA INVESTERINGSPROJEKT BLAND NORDISKA LÄNDERNA

FDI-projekt till Sverige och övriga nordiska länder, antal, 2022-2024 respektive totalt 2022-2024

Källa: fDi Markets (2025)

FRAMTIDSUTSIKTER

Den fortsatt tröga utvecklingen i världsekonomin och osäkra ekonomiska utsikter i kombination med ökade geopolitiska spänningar talar för dämpad aktivitet i företagens utlandsexpansion under 2025, och därmed en svag utveckling för internationella direktinvesteringar. Utöver den ekonomiska utvecklingen lyfter Business Swedens framtidsspaning fram nedanstående åtta faktorer som kommer att påverka de internationella direktinvesteringarna och utländska investeringar i Sverige de närmaste tre åren.

GEOPOLITIK

1 Handelspolitiken. Den amerikanska ekonomiska politiken under president Trump, där införandet av höga tullar mot USA:s handelspartners spelar en central roll, har resulterat i en betydande osäkerhet om villkoren för internationell handel och därmed också för internationella direktinvesteringar.

2 Industripolitiken. De nya industripolitiska satsningarna i Europa och Trump-administrationens krav på amerikanska företag kan bidra till att företagen prioriterar verksamheten på hemmamarknaden. Ekonomisk nationalism på båda sidor Atlanten ger företagen anledning till viss hemtagning av produktion och därmed reducerad utlandsnärvaro. Samtidigt fortsätter Kina uppbyggnaden av egna leverantörskedjor för prioriterade sektorer.

KLIMAT OCH MILJÖ

3 Klimatomställningen. Industriföretagens orientering mot ökad användning av miljövänlig el och koldioxidneutral tillverkning kräver stora nyinvesteringar, inte minst i energisektorn. Detta tillsammans med omfattande offentliga stödpaket och satsningar på klimatomställning och infrastruktur i bland annat Europa kan ge möjligheter för utländska investerare. Den nya amerikanska administrationen under president Trump har dock bromsat USA:s arbete med klimatomställning, bland annat genom nedskärningar i det federala stödpaketet Inflation Reduction Act, IRA.

4 Naturresurserna. Ökande global efterfrågan på kritiska råvaror och en politisk ambition i USA och Europa att bryta Kinas dominans inom bland annat sällsynta jordartsmetaller kräver satsningar i gruvindustrin och metallindustrin, med möjligheter för utländska investeringar.

REGIONALISERING OCH TJÄNSTEORIENTERING

5 Kunder och leverantörer. Kund- och marknadsrelationer, automatisering, riskhantering samt i stigande grad miljöhänsyn driver på en fortsatt regionalisering av industriföretagens produktion och handel, koncentrerad till de tre stora produktionsregionerna Europa, Asien och Nordamerika. Företagen breddar basen av leverantörer för att minska sårbarheten vid kriser.

6 Tjänstesektorn. Parallellt med satsningarna på industrin ökar tjänsteorienteringen i näringslivet och den internationella handeln. Samtidigt som investeringar i tjänstesektorn är mindre kapitalintensiva kan företagsaffärer med högt värderade tjänsteföretag som förvärvsobjekt lyfta beloppen för internationella direktinvesteringar.

DE NYA AKTÖRERNA

7 Kina. Kinesiska företag fortsätter sin utlandsexpansion, främst på utvecklingsmarknader i det som idag benämns Global South, men hämmas av stramare nationella regler och nya granskningsförfaranden på utlandsmarknaden. Ny lagstiftning ökar möjligheterna för utländska företag att förvärva kinesiska företag, även om begränsningarna är fortsatt stora. Kinas eskalerande konflikt med USA och EU accelererar istället företagens omdisponering av sin marknadsnärvaro till en bredare krets av länder i Sydostasien och på andra utvecklingsmarknader.

8 Global South. Internationaliseringen av utvecklingsländernas näringsliv fortgår och därmed framväxten av nya utlandsinvestorer, men ett svagare ekonomiskt läge på många hemmamarknader och försämrade geopolitiska utsikter har dämpat optimismen om en snabb utveckling.

APPENDIX

MÅNGA MOTIV FÖR UTLANDSETABLERING

De flesta företag världen över orienterar hela eller det mesta av sin verksamhet och försäljning mot hemmamarknaden, men en växande andel av företagen exporterar också sina varor och tjänster till utlandet. Därtill finns ytterligare en del företag som finner en begränsning i exportförsäljningen och ser ny affärspotential i en etablering på utlandsmarknaden med egna dotterbolag som kan utföra olika uppgifter. Dessa är oftast större resursstarka multinationella företag med förankring i utvecklade ekonomier i de tre stora produktionsregionerna Europa, Nordamerika och Asien.

De övergripande motiven bakom företagens utlandsetableringar är möjligheterna till ökade intäkter, sänkta kostnader och hantering av risker i verksamheten. Ett lokalt säljbolag kan stärka företagets varumärke och fördjupa affärsrelationen med utländska kunder. Ett utvecklingscenter kan placeras för att dra nytta av spetskompetensen hos forskare vid ett framstående universitet. En lokal tillverkningsanläggning kan ge mer träffsäker anpassning av företagets produkter på en viktig marknad. Etableringen kan minska ledtider och transportkostnader, eller säkra tillgången till förnybar energi, råvaror och andra material. Ett stort företagsförvärv kan expandera produktportföljen och ge försteg på en global spelplan. Förvärv av ett mindre bolag kan ge företaget tillgång till intressanta patent och innovationer.

Ofta spelar flera av motiven en roll i företagens etableringsbeslut, men de väger olika tungt i olika branscher och situationer, se till exempel Business Swedens rapport [Rätt plats för produktion](#) (2021).

NÄR STJÄRNORNA STOD RÄTT

Med 1990-talet inleddes en gynnsam period för världshandeln och de internationella direktinvesteringarna, se diagram på nästa sida. Slutförandet av den så kallade Uruguay-rundan i det nybildade WTO (World Trade Organization) resulterade i en bred nedmontering av handelshindren. Den politiska och ekonomiska integrationen i EU gick framåt. Efter det kalla krigets slut rädde närmast global konsensus om vikten av öppna marknader och ett attraktivt företagsklimat. Finansmarknaden avreglerades och expanderade. Världsmarknaden för varor och tjänster växte snabbt.

Nya vägar, järnvägsförbindelser, hamnar och flygplatser gav företagen förutsättningar att på ett smidigt sätt frakta gods och etablera sin verksamhet på framväxande marknader, där Kina och länderna i Sydostasien snart fick huvudrollerna. Företagen fick möjligheter att samordna sin internationella verksamhet med IT-baserade affärstödssystem och telekommunikationer, och att finansiera sina investeringar på en successivt alltmer internationaliserad finansmarknad.

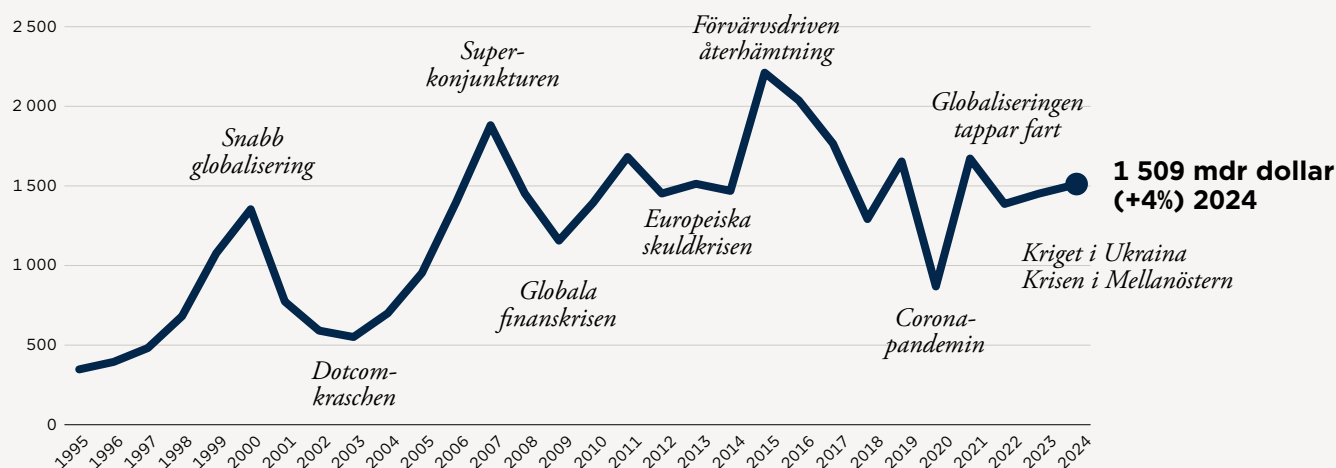
En första topp i utvecklingen av de internationella direktinvesteringarna nåddes år 2000. Uppgången punkterades av en kris i IT- och telekomsektorn, den så kallade Dotcom-kraschen, som medförde en kraftig nedrevidering av många företags marknadsvärde och bidrog till ett försämrat konjunkturläge i främst USA och Europa.

Redan innan Kinas medlemskap i WTO 2001 hade landet varit föremål för en massiv etablering av amerikanska och europeiska företag, många med syftet att tillverka varor till låga kostnader och exportera till marknader i västvärlden. Under ytterligare något decennium var låga kostnader den viktigaste bestämningsfaktorn för industriföretagens lokalisering av sina tillverkningsanläggningar och leverantörsnätverk. Europeiska företag upptäckte Östeuropa, medan amerikanska företag gick till Mexiko.

Världshandelns snabba tillväxt under perioden är i mycket en spegling av hur allt större volymer av insatsvaror stegvis förädlades genom bearbetning vid anläggningar i många olika länder. Tillverkningens geografiska fragmentering och en våg av stora företagsförvärv bidrog till att en ny topp i de internationella direktinvesteringarna nåddes 2007. Den globala finanskrisen medförde sedan en dramatisk nedgång i världsekonomin. Företagen tvingades ompröva sina planer för internationell expansion. Finansieringsmöjligheterna försämrades då banker och andra finansiella aktörer under en längre tid omorienterade sig mot hemmamarknaden. Planerade företagsförvärv gick i stå. Nedgången för internationella direktinvesteringar blev ändå inte så djup, men det skulle dröja nästan ett decennium innan en ny rekordsiffra kunde noteras. I Europa bidrog finanskrisen till den påföljande europeiska skuldkrisen, med lägre tillväxt och pessimism i näringslivet.

STAGNERANDE GLOBALA DIREKTINVESTERINGAR

Totala utländska direktinvesteringar, årliga inflöden i miljarder dollar, 1995–2024

Källa: UNCTAD (2025)

NEDVÄXLING FÖR GLOBALISERINGEN

Statistiken för den senaste tioårsperioden visar, med avbrott för de tvära kasten i störtdykningen och återhämtningen i samband med coronapandemin, en stegvis nedgång och utplaning av de internationella direktinvesteringarna samtidigt som marknaden för företagsförvärv har varit stabil och växande.

Nedväxlingen kan delvis bero på industriföretagens ökade orientering mot marknadsnära produktion, som minskar omfattningen av utlokalisering och fragmentering av tillverkningen på olika länder. Ett globalt politiskt uppsving för ekonomisk nationalism och offensiv industripolitik kan också spela viss roll, liksom de ökade geopolitiska spänningarna mellan inte minst USA och Kina. EU har infört ett granskningsförfarande av utländska direktinvesteringar (*investment screening*, som infördes av Sverige 1 december 2023), och lanserat en ny industripolitik som ska ge ökat industriellt oberoende. Amerikanska

företag uppmuntras att ta hem produktion från utlandet, ofta benämnt *reshoring*. Kina satsar stort på att bygga egna leverantörskedjor och göra sig oberoende av utländsk kompetens, till exempel för tillverkning av avancerade kretskort.

En annan påverkansfaktor är att allt fler internationellt verksamma företag är rena tjänsteföretag. Deras produktion sker ofta lokalt och förutsätter inte nödvändigtvis stora investeringar. Internationella direktinvesteringar i kapitalkrävande verksamheter som till exempel processindustrin har fallit tillbaka under senare år. Företagens utlandsetableringar kan också ha blivit mer svärfångade i statistiken, bland annat i takt med de alltmer avancerade finansiella uppläggen vid till exempel företagsförvärv. Internationaliseringen av kapitalmarknaden har underlättat lokal finansiering, med lån och andra transaktioner som inte registreras som utländska direktinvesteringar. Olika former av affärssamarbeten och partnerskap har också vuxit fram som attraktiva alternativ till kapitalinvesteringar.

PROGRESS BY TRADE

*We help Swedish companies grow global sales and
international companies invest and expand in Sweden.*

BUSINESS SWEDEN Box 240, SE-101 24 Stockholm, Sweden
World Trade Center, Klarabergsviadukten 70
T +46 8 588 660 00 info@business-sweden.se

BUSINESS-SWEDEN.COM